

Afwisselend zon
en wolken.

Zie ook krant 2 pagina 26 of
www.tubantia.nl/weer

TOUR DE FRANCE

Het geel van Marcel Kittel is meteen goud waard

Zie Krant 2

Vandaag 2 & 3 - Verhaal van de dag 4 & 5 - Lokaal 7 t/m 11 - Nederland & de Wereld 13 - Vandaag 14 & 15 - Binnenland 16 & 17 - Buitenland 18 & 19

Algemeen klassement
Tour de France
na etappe 2

1. Bakelants

2. Millar +1 sec.

3. Simon +1

32. Poels +1

50. Mollema +1

142. Kittel +12.44min

Banenmotor

■ Het digitaliseren van het Twentse krantenarchief biedt drie jaar werk aan drie- tot vierhonderd mensen in de sociale werkvoorziening. foto Wouter Borre

Digitalisering Twentse kranten kansrijk

Digitaal archief ontsluit schat aan historische informatie en levert bovendien drie- tot vierhonderd banen in de regio op.

ENSCHEDA - De kosten voor het digitaliseren van het complete historische Twentse krantenarchief kunnen worden teruggebracht van circa 5 miljoen euro tot 370.000 euro. Dat blijkt uit het plan van aanpak *Twentse Geschiedenis krijgt toekomst*, dat projectleider Siebe Rossel in opdracht van Regio Twente heeft uitgevoerd. Het scannen en rubriceren van naar schatting drie miljoen krantenpagina's en een miljoen foto's is enorm kostbaar. Met name het handmatig toevoegen van gegevens zoals datum, auteur, jaartal, onderwerp en namen aan een artikel of foto is monnikenwerk. Zonder die data is speuren in een digitaal archief zoeken naar een speld in een hooiberg. De enorme kostenreductie wordt bereikt door het digitaliseringsplan te koppelen aan een Twents werkgelegenheidsproject. Het scannen en rubriceren van de krantenpagina's kan, onder supervisie van een professioneel digitaliseringsbedrijf, worden uitgevoerd door mensen in de sociale werkvoorziening. Uit de berekeningen van Rossel blijkt dat de klus minimaal drie jaar duurt en dat daar 217 voltijdbanen mee ge-

moeid zijn. In de praktijk gaat het dan om werk voor drie- tot vierhonderd mensen met enige afstand tot de reguliere arbeidsmarkt, die bij uitstek geschikt zijn om repeterend werk te doen. Bijvoorbeeld mensen met een lichte psychische aandoening, mensen met een lichamelijke beperking of hoogbegaafde jongeren met een autistische stoornis. Het werk zou dan een vorm van dagbesteding kunnen zijn. Dit soort trajecten van dagbesteding wordt nu nog betaald door het rijk uit de AWBZ. In de nabije toekomst wordt die taak overgeheveld naar gemeenten via de WMO. Die moeten met circa 70 procent van het huidige rijksbudget een vergelijkbare voorziening in stand houden.

Regionale zorginstellingen zijn naarstig op zoek naar projecten voor hun cliënten. Door het digitaliseren van het Twentse krantenarchief te koppelen aan een dagbesteding voor enkele honderden kansarme werkzoekenden, lijkt een kansrijk initiatief in de maak.

Pagina 4&5
'DNA van Twente zit in die kranten.'

HENGEL/LELYSTAD

Hengelose piloot maakt buikschuiver

De Hengelose piloot Fons Hemmelder crashte afgelopen donderdag met een antieke Franse straaljager op Lelystad Airport. Een 65-jarige passagier uit Loosdrecht dacht dat er iets misging en greep in. Hij trok echter aan een verkeerde hendel waardoor het landingsgestel werd ingetrokken. Het vliegtuig maakte een buiklanding, die goed afliep. Pagina 2&3

ENSCHEDA

Te koud voor watergevecht

De deelnemers aan de Big Bad Water Battle gisteren op het Van Heekplein in Enschede hielden het vanwege de kou vroegtijdig voor gezien. Het aantal deelnemers van 120 was ook nog eens fors lager dan vorig jaar toen 315 mensen elkaar natgooten. Er was gehoopt dat 900 waterliefhebbers zich in de strijd zouden werpen. Volgend jaar is het festijn later.

BRUSSEL

Zorgen in Europa over spionage VS

Europa maakt zich grote zorgen over berichten dat de Amerikaanse geheime dienst NSA diplomaten van de EU bespioneert. Nederland steunt een oproep van de Europese Commissie en het Parlement om opheldering. In de Tweede Kamer heerst ook ongerustheid. Volgens het Duitse tijdschrift *Der Spiegel* werden vergaderingen afgeluisterd. Pagina 13

ZOMER-UITVERKOOP!

Op alle reizen
KORTING!

Vandaag LAATSTE DAG!

Ga naar: www.kras.nl/zomeruitverkoop

KRAS.NL

Word ook
abonnee!

Kijk op
tubantia.nl/abonneren
of bel 088-013 99 70
(lokaal tarief)

8 711688 604016

Schatkamer van Twente

Een belangrijk deel van het Twentse culturele erfgoed ligt verstopt in de kelder van het hoofdkantoor van *De Twentsche Courant Tubantia* in Enschede en in de stadsarchieven van de grote Twentse steden. Het gaat om meer dan honderd strekkende meter oude kranten uit de periode 1841 tot heden. Keurig ingebonden in jaarleggers. Ze bevatten een schat aan informatie, artikelen, foto's en advertenties. Het is vrijwel onmogelijk om daar zonder gerichte zoekopdracht vlot informatie uit op te duikelen. Daar komt bij dat de berg papier langzaam verpulvert. Als er binnen nu en pakweg vijftien jaar niets gebeurt, zijn de negentiende-eeuwse banden van het papieren archief voorgoed verloren.

Met dat doemscenario voor ogen vatten Jan Haverkate, oud-journalist van deze krant, en Adrie Roding, stadsarchivaris bij de gemeente Enschede, vijf jaar geleden het plan op om een reddingspoging te ondernemen. In Friesland en Limburg werden met publiekprivate middelen regionale dagbladen gedigitaliseerd en ontsloten. Dat zou in Twente toch ook moeten lukken? Haverkate en Roding schreven hun bevindingen op in een pleitnota die door burgemeester Peter den Oudsten van Enschede medio 2011 is voorgelegd aan de veertien portefeuillehouders cultuur van Regio Twente. De boodschap viel in vruchtbare aarde. Het grote publieke belang van een digitale ontsluiting van de Twentse historische kranten werd unaniem onderkend. Uit de Agenda van Twente werd een subsidie van 50.000 euro beschikbaar gesteld voor een plan van aanpak. Daarmee werd de deur van de schatkamer van Twente op een kier gezet.

▶ Als er niets gebeurt, zijn de negentiende-eeuwse banden van het papieren archief voorgoed verloren

▶ Het zoekstelsel moet gebruiksvriendelijk zijn, waarbij de zoekopdracht steeds verder te verfijnen is

'DNA Twente zit

■ Siebe Rossel aan de voet van de fabriekspijp van de voormalige textielfabriek Jannink in Enschede. „Je kunt waarde toevoegen aan Twentse monumenten als je toeristen via hun smartphone of tablet specifieke krantenartikelen en foto's kunt aanbieden.” foto Frans Nikkels

Stichting op zoek naar vier ton om project vlot te trekken

Het is nog maar de vraag of de veertien Twentse gemeenten, verenigd in Regio Twente, het werkgelegenheidsvoorstel uit het plan van aanpak van Siebe Rossel omarmen. Het plan ligt nu bij Regio Twente. Los van de vraag welke mensen het digitaliseringswerk moeten uitvoeren en uit welke pot zij worden betaald, is er een startkapitaal van vier ton nodig om het plan vlot te trekken. Zo is er 110.000 euro nodig voor een scanapparaat. Verder moet er software

worden aangeschaft en moeten er mensen worden opgeleid. De coördinatie, begeleiding en eindcontrole van het hele proces door professionals kost ook geld. Bovendien is er jaarlijks 50.000 euro nodig voor data-hosting.

Er is momenteel een stichting in oprichting die zich daarmee gaat bezighouden. Rossel: „De statuten van de Stichting Digitalisering Historische Twentse Kranten zijn klaar en er is al een dagelijks bestuur.

Voorzitter is Kees Ooijevaar, specialist op het gebied van e-learning en oud-wethouder in Hengelo. De overige leden zijn Jan Haverkate, oud-journalist van *De Twentsche Courant Tubantia*, en Cor Trompetter, wethouder in West-Stellingwerf en bekend als historicus die veel over Twente publiceert. Het bestuur wordt gevoed door een regionale klankbordgroep.” De stichting begint direct na de zomer met een charmeoffensief om steun te vinden

bij lokale, regionale en landelijke private partijen. Te denken valt aan erfgoedinstellingen, banken, fondsen en sponsors. Tevens wordt nagedacht over een grote publieksactie en *crowd funding*. De eerste reacties op zijn plan van aanpak zijn volgens Rossel positief. Als alle seinen op groen springen en Twente zijn ‘noaberplicht’ nakomt, verwacht hij in januari 2014 te kunnen beginnen met digitaliseren.

in die kranten'

Siebe Rossel schrijft plan voor digitalisering Twentse kranten. „Er gaat een wereld voor ons open.”

door Rob Wissink

Siebe Rossel

„Probeer het je maar eens voor te stellen, Twente in 1841. Paarse heidevelden, verdwaalde dorpen tussen zandwegen. In het gebied staan net twee stoommachines. Eén in Almelo en één in Lonneker. De hele industrialisatie moet nog beginnen. Alles moet nog gebeuren. En in die tijd verschijnt de eerste editie van de *Twentsche Courant*. Geen dagblad van 48 pagina's zoals we nu gewend zijn, maar een pamflet van één enkele pagina met gedrukte regionale nieuwsberichten zonder foto's.”

Historicus en antropoloog Siebe Rossel kan er bevlogen over vertellen. „Alle Twentse kranten die nadien zijn verschenen beschrijven Twente zoals het in pakweg 175 jaar geworden is. Ze zijn van onschatbare waarde. Het DNA van Twente zit in die kranten. Het zou toch fantastisch zijn als we die bouwstenen met een muisklikken op ons beeldscherm kunnen toveren. Twente kunnen zien door de ogen van de mensen van toen.”

De gebruiks- en toepassingsmogelijkheden van het digitale krantenarchief zijn talrijk. „Het eerste waar mensen aan denken is natuurlijk stamboomonderzoek. Wie waren mijn voorouders? Met de moderne technieken is dat de lol niet meer. Via het digitale krantenarchief kom je veel meer te weten: wat je voorouders deden, hoe ze leefden, wat ze aten, hoe het dorp eruit zag waarin ze leefden. De hele tijdgeest zit verpakt in krantenartikelen en advertenties uit die tijd. Die context ontbreekt vaak bij regulier stamboomonderzoek.”

Rossel ziet veel mogelijkheden in toepassingen van het archief als onderdeel van de toeristische infrastructuur van Twente en voor regiobranding. „Je kunt waarde toevoegen aan Twentse monumenten als je toeristen via hun smartphone of tablet specifieke krantenartikelen en foto's kunt aanbieden. Bijvoorbeeld over de Twentse textielindustrie. Dan gaat zo'n onderwerp nog meer leven. Het herbeleven van de geschiedenis door middel van toegevoegde realiteit (*augmented reality*) is ontzettend leuk en leerzaam. In het verlengde daarvan kun je denken aan Twentse cultuureducatie, het aanbieden van lesprogramma's voor basisscholen. Voor mijn plan van aanpak heb ik gesproken met vakdocenten uit het voortgezet onderwijs en mensen van de Stichting Leerplan Ontwikkeling. Ze zien het digi-

Siebe Rossel studeerde culturele antropologie en economische en sociale geschiedenis aan de Universiteit van Nijmegen. Hij woont in Hengelo. In Twente was hij onder meer werkzaam als curator en directeur a.i. bij Museum Jannink en Natuurmuseum Enschede (1992 - 2003). Verder was hij betrokken bij de oprichting van Museum TwentseWelle (2004-2006). In het najaar van 2012 is Rossel aangesteld als projectleider Digitalisering Twentse Kranten. Regio Twente heeft hiervoor uit de subsidiepot Agenda van Twente een bedrag van 50.000 euro beschikbaar gesteld. Rossel kreeg de opdracht een plan van aanpak te schrijven voor het digitaliseren en ontsluiten van alle historische Twentse kranten die zijn verschenen tussen 1841 en 1995. Hij moest de kosten in kaart brengen, aangeven hoe de data gebruiksvriendelijk ontsloten en duurzaam beheerd kan worden en onderzoeken in hoeverre het digitaliseren extra banen in de regio kan genereren. Het plan van aanpak is op 19 april 2013 opgeleverd aan Regio Twente.

tale Twentse krantenarchief als een fantastische bron voor profielwerkstukken van scholieren. Absolute voorwaarde is wel dat het archief goed wordt ontsloten en eenvoudig te raadplegen is. Siebe Rossel heeft zich het afgelopen halfjaar uitgebreid verdiept in het procedé van digitaliseren van historisch archiefmateriaal. In opdracht van Regio Twente heeft hij diverse bedrijven bezocht die gespecialiseerd zijn in het omzetten van bedrukt papier in digitale content. Nieuwe ontwikkelingen op dat gebied volgend elkaar in hoog tempo op. De technische gebruiksmogelijkheden verbeteren, de kosten dalen en de kwaliteit neemt toe.

“De bouwstenen van Twente met een paar muisklikken op je scherm

Siebe Rossel

„Digitaliseren is eigenlijk een betrekkelijk eenvoudig procedé. De kranten worden pagina voor pagina gescand of gefotografeerd in een hoge resolutie en in kleur. Zonder consequenties voor de gebruiksmogelijkheden worden de bestanden gecomprimeerd tot 10 procent van het origineel. Uiteindelijk resulteert het scannen van alle historische Twentse kranten en het fotoarchief in ongeveer vier miljoen jpeg-bestanden die samen 40 terrabyte geheugenruimte vergen. De digitale teksten worden ontsloten met een programma waarmee kan worden gezocht op woorden, jaartallen of combinaties daarvan, waarna elke pagina die aan de vraag voldoet wordt opgeroepen. Maar pas op, het woord 'textiel' levert dan een onafzienbare hoeveelheid treffers op. Het is de kunst om de zoekmachine zo te programmeren dat een eenvoudige gebruiker ermee kan werken. Het moet een soort Funda worden, een systeem waarmee je een zoekopdracht met duidelijke parameters steeds verder kunt verfijnen. Zoeken in digitale archieven is overigens een kunst op zich. Wie bijvoorbeeld iets wil weten over de mobilisatie van Twentse soldaten en 'Eerste Wereldoorlog' intikt, zal geen enkel artikel vinden uit de periode 1914-1918. Dat komt omdat ze toentertijd nog niet wisten dat het de eerste was. Een ander probleem is dat bij erg oude artikelen vaak geen rekening wordt gehouden met de oude spelling. Visch in plaats van vis.”

In zijn plan van aanpak adviseert Rossel eerst alle krantenpagina's te digitaliseren en daarna pas de foto's. „Oude kranten zijn kwetsbaarder dan foto's, kranten bieden meer informatie, het scannen van kranten is goedkoper dan het scannen van foto's en het levert meer werkgelegenheid op. Het scannen en rubriceren van drie miljoen krantenpagina's kost 370.000 euro en levert 217 voltijdbanen op. Het scannen van 1 miljoen foto's kost 630.000 euro en levert maar dertig voltijdbanen op.”

Cruciaal in de berekeningen van Rossel en bepalend voor de voortgang van de ambitieuze plannen zijn de geringe loonkosten. „Mij is gevraagd te onderzoeken in hoeverre het digitaliseren van het krantenarchief werkgelegenheid oplevert. Door het werk te laten uitvoeren door Twentenaren met een lichte handicap of een sociale stoornis, snijdt het mes aan twee kanten. Met dit digitaliseringsproject kunnen enkele honderden mensen uit deze doelgroepen gedurende enkele jaren een zinvolle dagbesteding krijgen. Ze worden dan betaald door de gemeente vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning. Het alternatief is dat deze mensen thuis zitten met een uitkering.”

SALE

SUMMER SALE BIJ
KOOPMAN MODE

**20% TOT 50%
KORTING!**

Koopman Mode in Tilligte zit nu volop in de Summer Sale. Op alle afdelingen krijgt u nog meer korting op de mooiste modemerken*. Aan de kleur van het actielabel ziet u welke korting u krijgt. Kom dus snel langs en pak die korting!

Graag tot binnenkort,
Het Koopman Mode Team

koopman*
100 JAAR MODE

BEZOEK NU ONZE
WEBSHOP
online
WEBSTORE.KOOPMANMODE.NL

Ootmarsumsestraat 145 7634 PP Tilligte
T: +31 (0)541 222222 info@koopmanschoenen.nl
www.koopmanmode.nl - webstore.koopmanmode.nl

*De Summer Sale geldt alleen voor de artikelen met het speciale actielabel.